СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLI. Ч. 26. Джерзи Ситі, Н. Дж., четвер, 2 лютого 1933. — VOL. XLI. No. 26. Jersey City, N. J., Thursday, February 2, 1933. THREE CENTS.

ФОРД ПРО НОВУ, ЩАСЛИВІШУ ЕРУ

КАЖЕ, ЩО НАЙГІРШІ ЧАСИ БУЛИ ТОДІ, КОЛИ НАМ ЗДАВАЛОСЯ, ЩО ЖИЄМО СЕРЕД ДОБРОБУТУ.

Обороняє вік машини, критикує робітничий визиск і обвинувачує банкирів за депресію.

ДІТРОЙТ. — Генри Форд, мабуть зприводу того, що його фабрики здержали роботи через страйк „Брігс Компані", сам знайшовся без „роботи" і згодився дати газетярам довше інтервю, в якім порушив ріжні справи.

Він казав, що 1929 рік був найгіршим роком. Це був рік „буму", себто штучного добробуту. Всі кинулися на спекуляцію. Люди перестали тверезо думати, а жили уроєннями. Тому, казав Форд, теперішні часи є здоровішими і ліпшими, бо люди чогось навчились і зачали думати.

Форд є того переконання, що машини є добродійством. Він каже, що технократи помиляються, бо вони не беруть під увагу поступу життя. А історія людського життя доказує, що ратунок приходить дуже часто з такої сторони, з якої його ніхто не надіявся. Життя поступає і знаходить завжди вихід з кождої ситуації. Ми, говорив Форд, жиємо ще на початках машинового віку. Теперішні машини це стародавні деревляні вози з волами у порівнанні з тим, що прийде. Форд певний, що в недалекім будучині люди будуть жити далеко здоровше, ві[льніше] й краще та дешевше.

Теперішні [фа]брики не відповідають модерним вимогам. Форд [каже], що йому пропонували перебрати одну [з пере]шорядних фабрик тільки за заплату залеглих [подат]ків, але він і на це не згодився, бо урядження [фаб]рики не вартувало й тих податків.

Форд каз[ав, що] дотеперішнє господарське життя полягало [з] віковим безпереривним визиску робітника. Вину [за] цей визиск скидає Форд у першу чергу на банкирів. Він каже, що банкирі не є заінтересовані [в п]оступі промислу. Вони тільки хочуть мати якнайбільше діведенди, а все інше їх не обходить. Вони тільки руйнують промисл, як забирають у свої руки фабрики. Форд є теж за децентралізацію промислу, проти перелюднення міст і за поворот до землі. Він є того переконання, що фармерство буде поплачуватися нарівні з промислом.

ФАРМЕРСЬКА МОРАТОРІЯ.

НЮ ЙОРК. — „Пруденшел Іншуренс Компані" проголосила, що здержує ліцитування задовжених у тій компанії фармерів. Ота мораторія відноситься до фармерів у всіх стейтах. Компанія дала моргеджі 37,000 фармерам на суму 209,248,000 долярів.

Інші асекураційні компанії здержалися теж з ліцитуванням фармерів за довги.

КАЖЕ, ЩО РУЗВЕЛТ ПОВТОРЯЄ ПОМИЛКУ ВИЛСОНА.

ВАШИНГТОН. — Сенатор Луіс з Іліноіс критикував у сенаті нововибраного президента Рузвелта за те, що він конферував особисто з англійським амбасадором у справі воєнних довгів. Луіс каже, що Рузвелт може дати Англії, чи кому іншому, щодо цього певні запевнення, які потім не будуть поперті конгресом. А це знову може відбитися на повазі президента держави. Бо таке вже було з Вилсоном, коли він наперся їхати до Европи на Мирову Конференцію, з якої вернувся з надшарпаним престіжем і розбитий, маючи ще проти себе і конгрес.

НОВІ ПОДАТКОВІ ТЯГАРІ.

ОЛБАНІ. — В нюйорськім стейті запропоновано нові податки для покриття дефіциту. А які вони високі, пізнати хочби по тім, що той, хто платив у минулому році $80 особистого доходового податку, платитиме в 1933 р. $130.

ЖИДІВКИ ЗА КОНТРОЛЮ НАРОДИН.

НЮ ЙОРК. — Федерація жидівських жіночих організацій, яка обеднує коло 100,000 жидівських жінок, заявляється за нове законодавство, яке завидить контролю народин. Вона виготовила відповідний меморіял, у якім домагається щодо цього законного знесення обмежень для лікарів і шпиталів.

НІМЦІ ПОМАГАЮТЬ ВОЮВАТИ.

БУЕНОС АЙРЕС. — Парагвайці оголошують, що вся війна в Чако ведеться Болівією при допомозі німецьких офіцирів, котрих спровадив ґенерал Ганс Кундт, начальний командант болівійської армії.

НЕМА КЛОПОТУ З АДОПТУВАННЯМ СИРІТ.

НЮ ЙОРК. — „Коміті оф ди Стейт Чарітіс Ейд Асосієйшен" подає, що хоч часи тяжкі, то й тепер знаходяться добрі люди, котрі забирають на виховання сироти, якими нема кому заопікуватися. Цього року залишилася з минулого року тільки пара близнят, бо не було кому забрати їх обидве разом. А не можна було їх розлучити бо одно за другим дуже тужило й кричало. Та знайшлися добрі люди і на ту пару і її забрали на виховання. Була це одна бездітна родина.

РАДЯНСЬКІ РОСІЙСЬКІ ЕНЦИКЛЬОПЕДІЇ.

Головна редакція „Великої совітської енциклопедії", як повідомляють „Ізвєстія" — видасть 1933 р. 10 томів: 6 чергових і 4 другого видання перших томів, уже вичерпаних. Два томи в друку і два приготовляються; 25-тий том вийде ще перед новим роком. „Мала енциклопедія" в 10 томах розійшлась у 150,000 примірниках і буде передрукована наново у 1933 р., але з перерібками і доповненнями. У 1933 р., вийде 4-томова „Технічна енциклопедія", друкуються чергові томи „Літературної енциклопедії" і на 15-ліття червоної армії підготовляють 2-томову „Військову енциклопедію".

ВІСТКИ З РАДЯНСЬКОЇ УКРАЇНИ.

Приватними шляхами дійшли до Львова звістки про нові заслання ріжних Українців з Радянської України на чужі землі. Виселили двох учених-математиків, Бернштайна і Крупенського, до Ленінграду. В. Бобинському, що виїхав два роки тому зі Львова на Радянську Україну, не дозволили проживати надалі у Харкові і вказали місце побуту на Кримі.

ДВІ СТРАШНІ КАТАСТРОФИ.

Передмістя Парижа Антони було видовищем страшної летунської катастрофи. В часі карколомних еволюцій на висоті 200 метрів летун упав у коркотяг і впав на дах дому, в якому жило двоє старушків з 2 внуками. Дім став в одному моменті горіти. Старушка з внуками вибігла на вулицю, одначе по хвилині вернулася, щоби ратувати свої ощадности, і згинула в димі й полумях. Летун згорів разом з апаратом. Відломки заліза зранили 17 людей, які спішили з поміччю, в тому 8 осіб тяжко.

ПЕРЕВІЗ ПОЛІТИЧНИХ ВЯЗНІВ.

На днях перевезені з львівської вязниці до вязниці в Тарнові такі українські політичні вязні: Вірста Дмитро, Миськів Іван, Лахман Павло, Паланицький Іван, Савчинський Ярема, Костюк Павло, Пец Дмитро, Кравчук Іван, Кожушко Микола, Еляшевський Микола, Гучко Володимир, Гайвась, а до Стрия Михайлович Богдан.

ЯКИХ ПЕДАГОГІВ МАЄ ЛЬВІВСЬКА КУРАТОРІЯ.

До вечірнього поїзду, що приїжджає з чеського Тешина до Львова в 21 год. 10 мін., всів у Городку Ягайлонськім якийсь радця з львівської кураторії. З ним усів якийсь другий панок. У своїй розмові зійшли оба на українсько-польські взаємини. Торкнувшися шкільних домагань Українців, ляпнув п. „радца" таку фразу: „Прошен пана — на Буковіне бійон за добоньдзь по 25. Там нема ані едней годзіни рускего енсика по школах — і Русіні седзон ціхо". — От вам гарний приклад для наслідування, запозичений від Румунів, і мурінська етика польського педагога, який тужить за поліцейським чоботом і панцизняним кнутом.

ҐАРНА ЦИФРА.

Міжнародне бюро праці в Женеві обчислює, що тепер у світі є приблизно 30 міліонів безробітних.

РІЗДВЯНА ТРАДИЦІЯ В СУДАХ.

В Англії істнує прегарна традиція. Перед Різдвом в усіх судах поводяться з обвинуваченими по християнськи. Святе Письмо займає тоді важніше місце, ніж кодекс. Із лондонської преси беремо зразки такої християнської поведінки. Перед судом стає подружна пара, що не платила за кімнату, і власник хоче їх, згідно з законом, виселити. Ці бідаки мають шестеро дітей. Судця рішає, що свято можуть вони ще провести у старій хаті, хоча власник дістав право їх виселиди негайно. Безробітний украв пальто. Він виправдується, що не мав грошей і мусів це зробити. Судця вибачає йому це „з нагоди Різдвяних Свят" і прохає, щоби в будучности він не крав. Встає прокуратор і додає: „Це пальто було моє. Обвинувачений може залишити собі його. Це мій дарунок для його рідні на Різдво".

РАДЯНЩИНА В ЛАБЕТАХ КРИЗИ.

Не везе Радянщині в її ізоляції від світової кризи. Рвуться нитки містерної сити — пляної господарки, крахує розбудова промислу ціною голоду, з монументальности перейшла ця розбудова вже на промисл щоденних потреб, село не сповняє своїх завдань, які йому приписує місто, гріш тратить вартість, платні ростуть, безробітя прибирає на силі, державний буджет виявляє небуденну дефіцитовість. Московські кореспонденти закордонної преси сповіщають, що тріюмфальні діяграми радянських досягнень у порівнанні до досягнень капіталістичного світа щезли з публичних місць, де вони досі містились для піднесення духа пів голодних мас... Загально-світова кріза втягнула Радянщину у своє царство. Не помогли специфічні форми радянського господарства, які нібито виключають безробіття й інші нещастя капіталістичного світа. Союзний комісар фінансів, Гринько, відомий колись реформатор українського шкільництва, заявив на сторінках „Економічної Жізні", що найважливіше завдання — це ощадність у державних видатках. Ця заява слушна, коли зважимо, що в буджеті С. Р. С. Р. заповідають 3 міліярди рублів дефіциту.

СТШЕЛЬЦИ ГУЛЯЮТЬ.

Оноді зі стшелецької забави у Грималові викинув стшелец Янек Ґорчинський другого пяного стшельца, В. Канюка. Канюк підстеріг Ґорчинського під хатою та зза одвірка почастував його колом по голові і ножем у бік і руку. Був би й дорізав, бо потягнув ножем і по шиї, але ніж поховзнувся по бороді. Геройський стшелец утік після злочину до хати та ляг спати, а товариш його залишився скровавлений, непритомний, без ніякої допомоги.

ВЛОМНИКИ В СНЯТИНЩИНІ.

Від чотирох місяців по ріжних селах снятинського повіту невідомі злодії обкрадали селян; у деяких випадках робили підкопи під хату. Виявилося, що це були чоловіки селяни із Попельник: В. Захарія, Д. Маковійчук, Г. Антоняк і Д. Тимофійчук.

ЗАСУДИЛИ НАЙПІДЛІШОГО ЗЛОДІЯ".

У поліційнім суді у Вінніпегу судця Р. Б. Ґрегем засудив на один рік тюрми Джорджа Мек Кея, котрий украв золотий годинник і черевики в А. Маркса, чоловіка сліпого. Судця Ґрегем, видаючи присуд, сказав, що крадіж, довершена Мек Кеєм, є „незвичайно підлою". Обкраденого А. Маркса треба було на судовій салі вести за руку, бо він майже нічого не бачив.

ВРАТОВАНА ЧУДОМ ДИТИНА.

Стефан Шуманський у Вінніпегу їхав саньми, на яких сиділа 3-літній Петро Метисів з Вест Кілдонан. Шуманський лишив коні на вулиці, а сам пішов до склепу за якоюсь орудкою. Тимчасом кінь відійшов зі саньми, на яких сиділа дитина, в напрямі до С. П. Р. залізної дороги. В тім моменті надїхав тяґаровий поїзд, який убив коня на місці, а сани з дитиною остались ненарушені.

ЧУДАЦЬКІ ЗАПОВІТИ.

Лондонська преса займається долею багатої дівчини, Марджорі Джойс Клементон, котра дістала величезну спадщину від якогось чудака. Цей чудак залишив їй гроші з умовою, що вона не сміє ніколи вийти замуж. Інакше все її майно перейде на добродійні товариства. Панна Клементон видержала три роки, а тепер заручилась. Вона хоче зректись майна, але покищо радиться ще адвокатів, чи не можна би якось обійти такого заповіту. Тимчасом помер її батько і залишив новий заповіт такого змісту: лишає їй майно, але вона може ним користуватися тільки так довго, доки не вийде замуж. Ані багатий свояк ані батько не подумали у заповітах мотивів, чому засуджують 21-літню дівчину на вічне дівоцтво, і вона тепер справді захиталась, чи має зректись багатства для подружа

ПРОЦЕС ІЗ РИСЬКИМ ДОГОВОРОМ.

Морґантична жінка російського великого князя Михайла Александровича, графиня Брасова, вела процес з польським урядом за маєток, який належав до неї. Маєток лежав в околиці Ченстохови і був вaрт 12 міліонів долярів. Суд у Ченстохові станув на становищі риського договору, який рішає, що маєтки членів колишньої царської рідні на території, приналежній до Польщі, стають власністю польської держави. Брасова процес програла і мусіла заплатити великі судові кошти.

РОБІТНИК НАБИВСЯ НА ПАЛЬ.

На залізничій віднозі в Лодзі при вул. Королівській скоївся страшний випадок, якого жертвою впав один з робітників. У хвилині, коли на тор віхав вагон з деревом, упав з нього 31-літній робітник Роман Янас так нещасливо, що набився на деревляний паль з огорожі площі. Янас пробився так нещасливо, що вістря дерева перейшло крізь нього в околиці плечей. Нещасного перевезли в безнадійному стані до шпиталю.

СТАЛІН ЛАГОДИТЬ ТРАКТОРИ ДЕКРЕТАМИ

БОЛЬШЕВИКИ НЕ ВСТАНІ ПІДГОТОВИТИСЯ ДО ПЛЯНОВАНИХ НИМИ КОЛЄКТИВНИХ ЗАСІВІВ ПІЛЬ.

МОСКВА (СССР). — Большевицька влада розпочала новий похід на села, а особливо на Кубані та на північному Кавказі, щоб засіяти якнайбільше землі в наступній весні. Для цього, як відомо, большевики створили спеціяльні ударні бриґади й кинули їх на села. Велике завдання покладають большевики на трактори. Для направи тракторів і для праці ними большевики сформували спеціяльні ударні тракторні бриґади.

Та ось тепер у пресі появляються відомости про те, що більшість тракторів попсовано, а їх направу переводиться занадто мляво. Наприклад, до преси доходять повідомлення ріжних начальників отих бриґад, які подають, що полагодження тракторів проти пляну виконується не більше як на 10%. Таксамо премієр Молотов та Сталін видали декрет про направу тракторів. В цьому декреті вони підкреслюють, що чотири найбільші тракторні заводи в Росії виконали своє завдання лише на 8—29%, а вся річна програма будови й направи тракторів виконана заводами лише на 55%.

Цим декретом Молотов і Сталін призначили спеціяльного директора, який має прискорити цьогорічні засідання. Як звичайно, в декреті сказано про суворі кари для тих, котрі не виконують свого завдання і т. д. А тимчасом радянська преса вже бе на сполох з того приводу, що весняний засів може не повестися.

КРІВАВІ ДЕМОНСТРАЦІЇ ПРОТИ УРЯДУ ГІТЛЕРА.

БЕРЛІН (Німеччина). — По всій Німеччині відбулися кріваві демонстрації зорганізованого робітництва та противників фашизму проти уряду Гітлера. В багатьох містах дійшло до крівавих сутичок між поліцією та демонстрантами, а також між фашистівськими боєвими дружинами та противниками фашизму. Серед демонстрантів є кілька вбитих та кількадесять поранених. Поліція арештувала багато демонстрантів, противників уряду.

В Берліні відбулися демонстрації ріжних груп, у яких брали участь найменше 700,000 осіб. Тут убито одного поліцая, одного фашиста, а 12 осіб тяжко покалічено. Поліція арештувала більше як 50 учасників демонстрації, які виявляли себе найбільше активними. Заповіджений ґенеральний страйк усього німецького робітництва не вдався.

ЗАБОРОНЕНО СТРАЙКИ Й ЛОКАВТИ.

КОПЕНГАҐЕН (Данія). — Парлямент ухвалив закон, яким заборонено робітничі страйки, а разом з тим заборонено й замикання фабрик та заводів. Масове звільнення робітництва з праці в Данії тепер заборонено. Большевики врядили демонстрацію перед парляментом з протестом проти заборони страйків.

Коли демонстранти старалися вдертись до будинку парляменту, поліція розігнала ворохобників.

НОВИЙ УРЯД У ФРАНЦІЇ.

ПАРИЖ (Франція). — Лідер соціялістів-радикалів, Деладє, нарешті сформував новий уряд Франції. Його уряд по складу такий самий, як був попередній на чолі з Бонкуром. Політичні діячі кажуть що й цей уряд не буде довготревалим.

АРЕШТУВАЛИ ЛІДЕРА ХОРВАТІВ.

БІЛГОРОД (Югославія). — В Загребі арештовано лідера Хорватів, д-ра Матчека. Він заступив у лідерстві Радича, після того, як Радича вбив один сербський посол до скупщини (парляменту) підчас суперечок в скупщині. Матчека арештовано в ресторані підчас вечері й негайно підставлено до пстиґу, що відходив до Білгороду.

Ближча причина арешту нікому не відома. Дехто каже, що його арештовано за підготовку революції в Югославії, яка малаб привести до републики. А дехто каже, що його арештовано після того, як король Олександер не спав цілу ніч боячись замаху на своє життя. Про підготовку замаху на нього говорив йому румунський король, коли Олександер гостював у Букарешті.

НОВА ЯПОНСЬКА АРМІЯ В МАНДЖУРІЇ.

ЖЕНЕВА (Швайцарія). — З Далекого Сходу повідомляють, що з Японії прибули до Кореї три свіжі японські дивізії в числі 30,000 вояків. Усіх їх поспішно перевозять у Манджурію, на кордон провінції Джегол, де вони за тиждень закінчать свою концентрацію.

Отже сподіваються скорого рішучого наступу Японців на Джегол.

ХОЧУТЬ КУПИТИ 1,700 БОЄВИХ ЛІТАКІВ.

ШАНГАЙ (Китай). — Група лідерів з націоналістичного нанкінського уряду домагається, щоб китайські уряд купили для потреб армії 1,700 боєвих літаків. Ця купівля мусить відбутися якнайскорше. Тепер поспішно вишколюють для цих літаків спеціяльних воєнних летунів.

"SVOBODA" (LIBERTY)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N J on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сити і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

Тел. „Свободи": Mongomery 5-0498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 5-1838

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

РАЗОМ, АЛЕ ПРОТИ ВСІХ ОКУПАНТІВ

Екзекутива Протестаційного Комітету понад 50 національних організацій міста Ню Йорку й околиці, яка займалася влаштуванням протипольського віча, не приняла до Комітету представників зорганізованого большевиками „Комітету Єдиного Фронту". З того приводу московсько-большевицькі агенти від „Українських Щоденних Вістей" підняли лямент, розкидають відозви і кличуть всю українську іміграцію на протестаційне віче в Ню Йорку, бо нібито на дійснім українськім вічу не було нічого сказано проти Пілсудського й польської влади. Річ ясна, що треба прямо хорої людини, котра моглаб тільки подумати, що може бути якась крихітка правди в тих брехнях.

Бо правдою є тільки те, що екзекутива Протестаційного Комітету відкинула большевицьких представників у першу чергу тому, що протипольське віче було публично організоване. Була публична відозва, були публичні наради представників дійсних українських організацій і були зложені гроші тими організаціями на кошти протипольського протесту. Був який місяць часу зголосити свій приступ в організаційній формі. Але „Єдиний фронт" того всього не приймав до відома. Він зголосився на два чи три дні перед вічем і домагався слова для свого бесідника на вічу, хоч знав, що програма віча була вже ухвалена цілим Комітетом. Екзекутива Комітету не погодилася приняти нових членів уже з самого формального боку.

А як би екзекутива була їх навіть приняла, то цілком певно всі народні організації були би проти цього запротестували, бож вони від самого початку повстання большевицьких організацій з ними не співпрацюють, з ними спільно не виступають, не маніфестують і не протестують. Нюйорські українські національні товариства вже давно вирішили, що вони держать один фронт тільки з тими, котрі є за боротьбу з усіми окупантами українських земель. І нераз заявляли, що не мали, не мають і не матимуть нічого спільного з підніжками Москви, з тими яничарами, що не протестують проти злочинів, яких допускається московська влада на Великій Україні, що дають згоду на Ризький договір, в якім Москва віддала Польщі оте Полісся й оту Волинь, де тепер Польща катує наших селян. Для них дійсно українські протестаційні віча є ті, де протестуючі Українці є проти всіх наїзників. І вони держать один фронт тільки з тими, що так протестують і так розуміють нашу боротьбу за визволення, бо так розуміє наші протести вся наша іміграція в Америці.

О. С.

НОВИЙ ПРОТИВНИК

Подією дня в Галичині й Польщі — несподіваний виступ Вітоса в пресі. Вітос — бувший тріразовий премієр, шеф найбільшої хлопської польської партії — опублікував у пресі експозе — погляд на українську політику уряду і свого сторонництва: На його думку, по травневім перевороті польський елемент став страшенно упосліджений у Галичині на користь українського. Польські товариства розвязуються, земля горить під польським осадником в Галичині, ті осадники потрохи тікають на захід. Ціна за землю у Галичині в наслідок того впала до четвертої частини колишньої ціни, і ніхто її купувати не хоче. А натомісць — буйно розвивається українська кооперація, преса, стоваришення. А село — повільно іде на поводі „сепаратистичних" священиків греко-католицьких і студентства. Що більше — українство іде походом на місто і „завойовує" його. Одним словом — Полякам тепер за травневого режіму далеко гірше жиється, ніж жилося в Галичині за небіщика цісаря, коли то їм тяжко доводилося нібито боротись і проти Українців і проти Жидів і проти... Відня.

Такий зміст енунціяції Вітоса. Очевидно, накопичено в ній горох з капустою. Глупо звучить твердження, що в Австрії держава попирала Українців, коли історичним фактом є далекосягле попирання Віднем якраз Поляків. Смішні вказання на спеціяльну любов санації до Українців, коли згадаємо лиш останні розпорядки про шкільництво, про пресу, про збори й про нищення кооперації нашої в Галичині, а спеціяльно на Волині. Але не в тім річ. Річ у тім, що провідник хлопської партії хоче (щоби спопуляризувати свою боротьбу з травневим режімом) спарувати цю боротьбу з боротьбою проти Українців. Коли широкій публиці докажеться, що, зовляв, травневий режім підтримує Українців, то тим лекше буде зібрати собі помічників у тій боротьбі з режімом... Така ціль Вітоса.

І яке це має значіння для нас? Більше, ніж на те звернула увагу щоденна преса. А саме — Вітос це недавній не тільки премієр, але й признаний **шеф цілої опозиції,** цілого т. зв. Центролеву, що складався з пястовців, ендеків і ППС, так сказати, кандидат на становище голови уряду, колиб санація мусіла уступити. І ось цей провідник опозиції, що стоїть на чолі міліонових мас **демосу польського,** заявляє прилюдно, що політика уряду санаційного супроти Українців — **є залагідна, заслаба, запотураюча їм,** що треба до тих „сепаратистів" остріше взятися, що треба ще не так їх кооперативи прикрутити, не так товариства звязати і т. п. Коли так говорить Вітос, котрий ще не стоїть при владі, то що говоритиме він, коли до тої влади дійде?

Коли так говорить той Вітос, якого санація післала до Берестя і який там сидів у спільній келії з українськими послами (які мали нагоду оповісти йому про положення свого народу), — щож сподіватися від його гонору, коли він стане в таке положення, що сам зможе посилати до Берестя?

Нарешті, коли таке говорить Вітос, провідник міліонових мас хлопської польської демократії, то чого маємо ми від тої демократії сподіватися?

Ось ті питання, які викликає енунціяція Вітоса. Чи це значить, що воліємо санацію? Це значить, що у відношенню до нашої справи між санаторами й демократами „братнього народу" ріжниці нема. Недавно ми звертали увагу, що в своїй заграничній політиці (пакт неагресії з Совітською Росією) — санація цілком засвоїла собі політику народної демократії. Тепер маємо нагоду ствердити, що в політиці внутрішній, в політиці „меншостевій" — польська демократія засвоїла собі політику санації, облудно лише витикаючи їй непослідовність...

„Меншостева" політика Річи Посполитої поволі устійнюється й уєдностайнюється. І правиця і бувші соціялісти з ББ мають ту політику однаку. То є важний факт, якого ми ніколи не сміємо забувати, як і факту, що в політиці закордонній українська квестія для обидвох таборів не істнує, що ту квестію хочуть вони полагодити без нас, лише в порозумінню з Росією.

Така є ситуація і її треба ясно бачити, щоби не робити собі ніяких ілюзій.

ЧИ НІМЕЧЧИНА ЗНОВУ КИДАЄ ВИЗОВ?

Сім літ після розгрому в світовій війні Німеччина йшла послушно за приказами, ба навіть за невиразно сказаними бажаннями побідників. Вона держалась осторонь від політичних впливів бувших ґенералів, бо ті для аліянтів були символом старої, грізної Німеччини. Вона здержувалася від усяких ухвал, які могли би дражнити давних її ворогів.

Та за політику поміркованости, такту й компромісу німецький нарід не діставав від аліянтів ніяких уступок, а тільки самі поличники. Терпеливий Німець терпів, поки міг, а нарешті йому терпець урвавсь і він став займати визиваюче становище. Перший такибй визов кинула Німеччина побідникам у 1925 році з нагоди вибору президента, ставлячи кандидатом на цей уряд ґенерала Гінденбурґа, найбільшого німецького полководця з останньої війни, найбільше зненавидженого аліянтами, та ще дотого відомого зі своєї необмеженої вірности цісареви. Цілий світ ахнув від цього визову: здавалося, що, ставши президентом Німеччини, Гінденбурґ буде перти до скріплення монархізму, який, на думку аліянтів, є рівнозначний з напасливістю супроти сусідів та мілітаризму, який є оруддям аґресивности супроти сусідів.

Сім літ минуло від часу, як Гінденбурґ став президентом, але побоювання світа не сповнилися. Гінденбурґ був справжнім президентом републики, а не монархістичним заговірником. Гінденбурґ здобув собі повагу й пошанування серед тих, які його найбільше боялися та його наміри підозрівали.

Нагадується це упередження до Гінденбурґа тепер, коли на становище німецького премієра добився провідник німецьких національних соціялістів, Гетлєр. Світ приймає обняття уряду Гітлером як визов Німеччини світови, бо Гітлер здавна веде аґітацію проти мирового договору, проти обеззброєння Німеччини, а навіть проти републики. Гітлер не кривея з тим, що він хотів би узброїти Німеччину, скасувати републику, завести диктатуру, щось у роді фашистівської, та повести узброєну Німеччину на бій за рівні права серед держав світа.

Тому й не диво, що нині світ з певним острахом дивиться на добуття влади Гітлером. Та світ рівночасно пригадує собі свій досвід з Гінденбурґом і має надію, що стара любов Німців до порядку, законного поступовання возьме верх та що й Гітлер, добившися влади, буде заховуватися таксамо помірковано, компромісово и миролюбно, як президент Гінденбурґ.

Правда, Гінденбурґ перед обняттям президентури ніколи не висказував крайніх поглядів, які йому підсували аліянти, а Гітлер зі своїми поглядами ніколи не кривсь, а навпаки, всіх сил докладав, щоби вони продерлися в найдальші закутини Німеччини. Та ще старинні Римляни доглянули, що почести змінюють заховання, і тому й нині багато людей ждуть, що Гітлер, котрий заховувався дуже непоміркованo, дуже крайньо й радикально, для своїх противників нетерпимо, добуваючи собі цей вплив у політиці через обняття влади, стане заховуватися поміркованo.

Є в цьому дуже важна обсервація людського життя. Як довго людина знаходиться в опозиції, вона не має відповідальности за події, за політику, за тактику. Тому людина в опозиції часто не знає стриму своїй критиці та критикує все і вся. Їй може навіть здаватися, що як вона обійме владу, то буде поступати в кождій справі зовсім інакше. Та най тільки та людина дібеться до влади, най вона тільки пічне відповідати за те, що діється в її крузі ділання, а дивись, критик починає поступати зовсім так, як колись поступали ті, яких він критикував.

І не можна назвати цеї зміни поступовання слабістю. Слабістю булоб, якби критик і опозиціонер, обнявся,! як той, що влади не має, що не має робити, ділати, а тільки критикувати. Критик на відповідальним становищі діяча це маняк, який тимсамим показує, що він не доріс до відповідального свого становища.

Тому люди, які ждуть деякої зміни тактики від Гітлера, не осуджують його, а навпаки, висказують віру в те, що в глибині свого серця Гітлер теж є здисциплінована людина, яка розуміє всю вагу відповідальности за свої вчинки.

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

ВИЛКС БЕРРІ, ПА. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 223, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться дня 5-го лютого, зараз по Сл. Божій, в галі парафіяльній. Проситься всіх членів прибути на ті збори, бо є багато справ до полагодження. Буде вибір делеґата на конвенцію. Напоминається довгуючих членів, щоби прийшли і вирівнали свої залеглости якнайскорше, щоби колись не було запізно. Взивається тих членів, що подалися до зміни на нову систему, щоби також були присутні на тих зборах. — Іван Добуш, рек. секр.

ТРЕНТОН, Н. ДЖ. Тов. Вільні Козаки, від. 116, повідомляє всіх своїх членів і членниць, що місячний мітінґ відбудеться в неділю, 5 лютого, в годині 2-гій пополудни, під ч. 839 Савт Брод. На тім мітінґу будуть дуже важні справи до полагодження, тому обовязком кождого члена і члениці є явитися на означений час. Ті члени, котрі внесли просьби по аплікації на зміну старих грамот на нові роди обезпечення, нехай принесуть свої старі грамоти на цей мітінґ. Довгуючі члени нехай заплатять бодай частину свого довгу; в противнім разі будуть суспендовані в тім місяци. На тім мітінґу буде вибір деле[illegible] на конвенцію. Тільки присутність чле[illegible]шає про вибір. — М. Думанський, п[illegible]. Паславський, кас.; Павло Стади[illegible]

ЧЕСТЕР, ПА. [illegible]розька Січ, від. 388, повідомляє[illegible]нґ відбудеться в неділю, 5-го л[illegible] годині 1-ій пополудни, в У. Н. [illegible] і Ворд ул. Справа дуже інтер[illegible]му проситься всіх членів і члени[illegible]ся на час, бо буде вибір делеґата[illegible]взиває своїх членів вимінювати гр[illegible]а нові, які вже друкуються і гол[illegible]ярія докладає зусиль, щоби реформу [illegible]сти поможности якнайскорше в житт[illegible]ннім мітінґ 15 січня вибрано новий [illegible]Іван Гочок, предс.; Петро Пазюк, [illegible] Мих. Дмитрик, кас.; М. Федорович, [illegible] С. Верещак, фін. секр.; Й. Весол[illegible], рек. секр.; Н. Рубаш, С. Коваль[illegible]р і С. Чабан, контрольори; Т. [illegible]ак, Й. Друлик і П. Лепцьо, надз. х[illegible]С. Містурак, дверник; С. Мелько, хор[illegible]; М. Тершовський, Й. Брингілевич і [illegible]рбан, представники до У. Н. Дому. — [illegible]Верещак, секр.

БРУКЛИН, Н[illegible] Бр. Пресв. Тройці, від. 203, повідомляє [illegible]сіх своїх членів, що місячні збори від[illegible]уться в суботу, 4-го лютого, в годині [illegible] ввечір, під ч. 162 Норт 5 ул. Проситьс[illegible]ленів прибути на означений час і вирівнати залеглости. Будуть важні справи до полагодження. — Мих. Шипот, предс.; Ст. Глушко, кас.; Дм. Сенюта, секр.

БЕТЛЕГЕМ, ПА. Сестр. ім. Ольги Бесарабової, від. 47, повідомляє своїх члениць, що звичайний мітінґ відбудеться 5-го лютого, в годині 2-ій пополудни, в гали де звичайно. Проситься усіх члениць прибути на означений час, бо є важні справи, а саме буде вибір делеґата на 18-ту головну конвенцію У. Н. Союза. Довгуючі мусять вирівнати свої довги. Не явившася урядниця або члениця будуть карані після ухвали. — Заряд відділовий.

ЧЕТВЕРТА ЗАПОВІДЬ

Оповідання за Анценґрубером.

(5)

— Як Бокула свою хату і свій ґрунт перепише на свою доньку, то ти не будеш комірником. Будеш господарем і моїм сусідом. Колись до сього прилучиш і мій маєток.

Луць витріщив очи на старого, старий підсміхався. Аж по хвили Луць сказав:

— Бокула має ще одну дитину. Ви маєте лиш мене одного.

— То тому, що хтось має більше дітей, я маю терпіти? Я тобі щось скажу. Не так Ганка полює на тебе, як її батько на мій маєток. Його донечка в змові з ним, бо з того й вона мала би велику користь. Бокула хоче цілий свій маєток защадити для сина, отже хотів би свою доньку вивінувати маєтком моїм. Ось чому вона тебе так горячо любить, хоч скаче поза кущі євини!

— Се неправда! — знов крикнув син. — Бокула запише маєток синови з тим, що Ганку сплатить половиною вартости маєтку. Мене зробить опікуном сина, а сам лишиться у доньки на доживотю. Аж до повнолітности його сина цілий маєток Бокули буде в моїх руках.

— Коли Бокула зробить се? — батько спитав.

— Зараз після вінчання. Скоро я стану його зятем.

— Чому не скорше? Нехай зробить се зараз.

— Я ще не його зять. Я для нього ще цілком чужий.

— Нехай той контракт буде з його застороroю, що входить в життя аж по шлюбі його доньки з тобою. Аж як се станеться, прийди до мене балакати про те, від чого наша балачка зачалася.

— Колиж бо я Ганці дав слово, що вже завтра буду господарем на вашім місци.

— Скажи їй, що твій старий має твердий лоб.

— Не крутіть, не вертіть, тільки скажіть так, або ні. Чи перепишете завтра маєток на мене? Хочете, чи ні?

— Не хочу і не перепишу!

— Отже вину припишете собі, як станеться щось таке, що вам буде дуже немиле.

— Ти дурню! Ти мені грозиш?

— Мені ані сниться грозити вам. Я тільки питаю вас: Що ви скажете на се, як я скажу вам, що як ви не вволите мою волю, то я піду від вас?

— Що я скажу, питаєш? Іди, скажу. Іди, хоч би й зараз! Не буду здержувати тебе, не буду завертати. З Богом, Парасю!

— Таак? Так?

— Так! Так!

— Добре! Я скористаю з дозволу і піду. Піду до війська.

Старий виймив з уст люльку, видивившись на сина і глумливо розсміявся.

— Не гадайте, що зареклямуєте мене, — сказав Луць грізно. — Не помогло би вам, хоч я ваша одинока дитина. Я там скажу виразно, що у вас здоровля медведя, і що ви годні господарити без ніякого помічника. Як від війська прийде про се запит до громади, то війт мусить відповісти правду. Ціла громада знає, який ви жвавий робітник.

— Як ту дурницю зробиш, — відповів батько, — то будь певний, що я не буду такий дурень, щоби реклямувати. Того ти не потребуєш боятися. Комісьного хліба і спогадів про Ганку не позавидую тобі.

— Отже не підете, тату?

— Куди? На доживоття? Ані в гадці мені. Вибий собі се з голови!

— То я йду. Бувайте здорові!

— Луцю, дурний хлопче! Ти лишишся.

Луць вже вийшов з кімнати. Старий схопився і вибіг за ним до сіней. Наздігнав його вже в дверях хати. Вхопив за рукав, притягнув до себе і заступив йому вихід.

— Вам се не поможе, як мене задержите на хвилинку, — сказав парубок. — Чейже не возьмете мене під ключ.

— Не бачиш, що небо затяглось і готова бути злива? — старий спитав, не знаючи, що сказати. Не роби дурниць, бо люди будуть сміятися.

— Не з мене будуть сміятися! — син відповів зухвало.

Старий пустив його руку і відступив від нього. Луць вийшов на подвіря. Станувши у фіртці, звернувся до батька і спитав:

— Стоїте при вашім слові?

— Моє слово все було і є моїм словом!

Раптом пустився зливний дощ. Парубок вийшов за фіртку як звичайно, запер її за собою і защіпив на гачок, взяв на ліво і пішов. Батько вийшов з хати і підійшов до фіртки. Хоч дощ ляв, старий стояв у фіртці з руками за спиною, понуро насупив брови і дивився за сином. Навкруги нього шуміли дерева садів, дивно теремкотів, шумів дощ, бючи великими і густими краплями по ґонтах, цяпала дощівка, що текла з даху. Старий усього того не чув. Дощ і западаючий сумерк не далеко пропускали зір старого. Син скоро щез йому з очей. Гощак стояв ще добру хвилю, хоч перемок до нитки. Він все ще думав, що син вернеться. Аж коли прийшла стара наймичка і на його рамени поклала руку, він отямився.

— Він син свого батька, — сказав старий. — Не вернеться! І я був би так зробив!

Поволи і похитуючи головою, з котрої спливав дощ, старий пішов до хати. Коло печі на лавці сидів і грівся великий чорний кіт. Коли Гощак увійшов, кіт підвівся і витягаючись, згорбився в каблуку. На таке старий Гощак все любив дивитися, бо кіт з таким горбом був дуже смішний. Нині Гощак сердитий був. Вдарив кота рукою так сильно, що кіт занявкав і втік під ліжко.

— Іди до чорта! — старий сказав і став роздягатися, щоби взяти на себе сухий одяг, почавши від сорочки.

Другого дня довгий, худий Бокула робив на своїм поли коло хати. Вечером по роботі донька заплакана довго балакала з ним. Він увесь час чіхався в потилицю. Ганка присіла його так, що він пішов до старого Гощака. Знайшов його на подвірю.

— Добрий вечір, — сказав, підступаючи до нього.

— Добрий вечір, сусідо, — Гощак відповів. — З чим приходите до мене? Принесли мені що?

— Не приніс я нічого. Я хотів би дістати щось. Завалилася моя стара шопа. На подвірю лежать порозкидані бальки і взагалі ріжні дрова. Все те ми хотіли би порізати, та не маю великої пили. Не позичилиб ви мені пилу?

— А чомуж би ні? — сказав Гощак. Пішов до комори, приніс пилу і дав її Бокулі.

— Дякую. Завтра віддам. Що коло вас чувати? Нічого нового?

— Якіж би то новини могли бути у мене?

(Далі буде).

Вернер фон Гайденштам.

ШВЕДИ НА УКРАЇНІ

I. Чиста біла сорочка.

У кавалериста Бенґта Ґетінґа пробито груди козацьким списом. Товариші поклали його на купі хворосту в ліску, де пастор Рабеніус подав йому причастя. Було це на ледянім полі перед мурами Веприка. Свистів вітер із півночи і рвав сухе листя з чагарника.

— Господь з тобою! — шептав Рабеніус по батьківськи, зтиха. — Чи готов ти, скінчивши свою денну працю, іти на вічний спочинок?

Бенґт Ґетінґ лежав з затисненими кулаками, підпливаючи кровю. Суворі очи були широко витріщені, а вперте й костисте лице від сонця і морозу було покрите такою грубою шкірою, що синьовата смертельна блідість проступала тільки над устами.

— Ні, — відповів він.

— Це я перший раз чую слово з твоїх уст, Бенґте Ґетінґ.

Смертельно ранений ще міцніше затиснув кулаки і загриз уста, що проти його волі відчинялися і випускали слова.

— Аджеж раз — мовив він звільна — буде чень і найнужденнішому, найзапеклішому воякови позволено промовити.

Підпираючися ліктем, він піднявся троха вгору і видав з себе такий страшний крик болю, що Рабеніус не знав, чи це було терпіння душі, чи тіла.

Він поставив чашу на землю і накрив її платком, щоби вітер не накидав листя до горівки.

— І я — простогнав він, сціпивши руки на чолі — я, слуга Христа, мушу день поза день, від рана до вечера дивитися на таке!

Зпоміж корчів протискалися з усіх боків вояки, щоби побачити раненого і почути його слова, та їх капітан розбурчався гнівно і з добутою шпадою заступив їм дорогу

— Завяжіть цьому нездарі хусткою рот! — крикнув він. — Він усе був найупертіший вояк в цілім баталіоні. Яж не є гірший нелюд від інших, але мушу сповнювати свій обовязок і маю купу нових та невимуштруваних людей, що прийшли сюди з Левенгавптом. Своїм стогнанням він переполошив їх і вони не хочуть іти наперед... Чому не слухаєте? Я тут маю розказувати!

Рабеніус підійшов крок до нього; до його білої, кучерявої перуки начіплявся цілий вінок сухого листя.

— Капітане, — мовив він — при вмираючім розказує тільки один слуга Божий, та він у своїй покорі віддає команду самому вмираючому. Три роки видав я Бенґта Ґетінґа, як маширував у ряді, але досі я ще не чув, щоб він говорив з кимнебудь. Тепер, на порозі до Божого трибуналу, ніхто на світі не сміє наказати йому мовчати довше.

— А з ким жеж мав я говорити? — гірко промовив Бенґт, підпливаючи кровю. — Мій язик немов приріс до гортанки, немов одубів. Нераз минало кілька тижнів, а я не промовив ані слова. Ніхто ніколи не пи-

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

A SUGGESTION.

Recently I have noticed in the Svoboda many letters commenting about the activities they would like to have. A marvelous idea to show the fighting spirit of our forefathers! There are innumerable games which are of more interest to boys than girls. There are only a few which would be valuable to girls.

Couldn't the girls organize club pertaining to sewing only? Just think of the beautiful Ukrainian handwork which many thousands of people admire. Will they always be able to admire it? If the younger generation gives a helping hand it will be of great value to them in later years. Beautiful designs on Ukrainian outfits would line up to the name of Ukraine if the younger generation helped.

While our parents last, we may be dependent upon their handwork. Wouldn't it be an inspiring incident to have the younger generation capable of making needlework just like our dear mathers can perform?

With the help of their mothers, perhaps a few would do this sort of work at home. Still, a club would bring forth more members. A display of all the work which had been campleted before the public would be of unquestionable value. The public would look upon the younger generation with interest.

Mothers can always be depended on to give a helping hand. Have them show their native handwork. They'll be willing to participate. Their valuable ideas will be of value to the younger generation in later years. One should stand by this proverb, "If there's a will, there's a way."

Stella A. Stoyko,
E. Taunton, Mass.

—o—

ЧИ В ПОЛЬЩІ ВИКРАДАЮТЬ РІЧИ З ПАКУНКІВ?

Хто пересилав річи до Польщі, той, так як я, знає, що там викрадають річи з пакунків. Мені викрали. І я довгий час доходив свого права шляхом зажалення через американський почтовий уряд, адвоката й американського консуля. А польська почта і польські митні уряди, де пропали деякі з пересланих мною річей, так повели справу, що виходидло, що річи зістали викраддені в Америці.

Чистий глум!

Та це не повинно нас здержувати від висилки пакунків своїй рідні. І треба допоминатися за пропавшими пакунками. І то вперто через американського консуля у Варшаві, а зажалення треба писати через адвокатів і адресувати до:

American Consular Service,
Warsaw, Poland.

Такі протести це теж добра протипольська пропаганда, бо вона виказує, що в Польщі по урядах крадуть як круки.

Пакунки висилати з дописком:

No Value, Old Clothes, Gifts.

Володимир Цісик.

—o—

DISCUSSES MISS KUSY'S QUESTION.

In answer to Miss Mary Kusy's question, "Who is more responsible for the present depression and circumstance, the World War or the capitalists?" I believe that the capitalists are more responsible, because it is through them that the war reached such an extensive degree and called for greater efficiency in production. The capitalists put manufacturing on such a high scale that consumption and production were not at an equilibrium, thus causing a stagnation of employment. The capitalists control the tools of production and maintain a responsibility for conditions, whereas the World War has been out of existence for a considerable time and it cannot be held accountable.

This view was not constructed due to any antipathy towards the capitalists. I hope this article will bring some enlightenment on the subject. Thank you.

Michael Kovalchyk,
Philadelphia, Pa.

20-літний син признається батькові:

— Тату, я хочу тобі признатися до чогось. Не сердься на мене: я залюбився в акторку Ліці-Міці. Я не можу без неї жити!

Батько: Завіщо мені на тебе сердитися, сину? Як я був у твоїх літах, я також був залюбився в неї.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

PERTH AMBOY, N. J.

At the annual meeting of the Ukrainian Choir "Boyan" of Perth Amboy the following officers were installing for the ensuing year: John Romanetz, President; Michael Bobick, Vive President; Olga Paluk, Secretary; Mary Kardash, Asst. Sec.; Joseph Romanetz, Treasurer; Henry Padlak, Asst. Treas.; Charles Lelecewski, Sargeant at Arms; Anna Kritski, Nicholas Marko, Steve Baab, trustees; and Michael Bobick and Anna Bedus, Publiciting Managers.

Since the beginning of the choir in the Ukrainian Parish of Perth Amboy it has accomplished a lot under the able leadership of Professor Myron Korykora.

The choir has competed in various contests and emerged victorious in the competition which was held over the radio.

A compaign drive for members is on and anyone wishing to join may do so. Rehearsals are conducted every Tuesday and Friday of each week at 8 o'clock P.M.

Anna Bedus,
Michael Bobick.

—o—

ШІКАГО, ІЛЛ.

Величаве протестаційне віче.

В неділю, дня 1. січня 1933 р., відбулося в галі української православної громади на Ірі протестаційне віче зприводу засуду двох молодих героїв на кару смерти польським наглим судом у Львові.

Віче було скликане відділом ОДВУ ч. 2. в Шікаго, а відкрив його голова ОДВУ, гром. Григорій Семечко, словами: „Сумні, дуже сумні, вісти прийшли з рідного краю. Ото ляцький розбишацький наглий суд засудив двох наших молодих революціонерів, Василя Біласа, літ 21, і Евгена Данилишина літ 24, на кару смерти через повішення. Ми зійшлися, щоби запротестувати проти несправедливої поведінки Польщі на нашій прадідній українській землі".

Головним бесідником був п. Рошко з Канади, котрий говорив: І знову дві свіжі могили, в яких спочили два молоді українські революціонери, засуджені Ляхами на кару смерти, яку виконано дня 23 грудня 1932. Нові жертви і свіжа кров. Та кров і муки, принесені в жертву за волю народу, є найкращою і найбільшою жертвою на світі. Тимсамим і ті поляглі два молоді борці це найкращий наш цвіт. Вони не ішли зрабувати почту в Городку Ягайлонським для себе і для власної наживи. Ці люди, що пішли на таке діло, були на все приготовані, і на смерть. Однак нічого їх не лякало, бо знали, що вони належать до гуртка революціонерів, котрі по них далі продовжатимуть боротьбу з окупантами наших земель. Всякий нарід має право боротися, а тимсамим і ми, Українці.

Ми маємо нині запротестувати проти заподіяних нам кривд. Як нема сили, щоб спинити схід сонця, так нема сили в наших ворогів, щоб могли спинити визвольний рух на українських землях.

Бесідник закликав до єдности всіх українських партій в один напрям, бо вона нам дуже, а дуже потрібна, щоби мати силу. Числім лише на власні сили, і сильний кулак, бо це нам дасть свободу і волю. При кінці взивав бесідник до допомоги дальшій боротьбі. Далі відчитано протестаційні резолюції, які одноголосно були приняті.

Другим бесідником був гром. Дідик, котрий закликав до боротьби зі всіми окупантами українських земель. Наші справи, говорив він, є дуже складні. Наші ідейні сини гинуть геройською смертю. Вони є для нас безсмертними. На зразках їх відваги, самопосвяти і любови до своєї батьківщини будуть виховуватися будучі покоління нових українських борців за волю свого народа. Щоби здобути свою державу, мусимо боротися проти всіх окупантів.

Всякий здрадницький елемент повинен бути знищений.

Третім бесідником був о. Дяків. Ми, Українці, говорив бесідник, поробили багато помилок, за які покутуємо неволею. Ми були погноєм Ляхів і Москалів. В Галиині доперва в 1918 р. заблисло нам сонце волі. Але не на довго. Нас знову поневолено. Та ми зброї не зложили. Наші суди і шибениці є найкращим доказом тої боротьби. Ось знову наглий суд у Львові засудив на кару смерти через повішення двох молодих героїв, котрі приняли засуд спокійно, без найменшого страху чи жалю. Бо тільки цей, хто твердо вірить у якусь ідею, може так спокійно умирати. В останньому свойому слові Данилишин з жалем заявив, що жалує лише того, що не зможе більше працювати для своєї матери України. Білас заявив, що він вважає себе революціонером з селян, який хотів показати всьому світови, що селянство України тепер більше ніж готове піднятися проти польського поневолення. І скінчилось те, що називається людським життям. Скінчилось життя, але не скінчилось і не може скінчитися розпочате святе діло. Країна, яка має таких синів, не може загинути. Повстануть нові борці, викують з криці ще твердші мечі і з новим завзяттям виборють волю Рідному Краєви! А з крови отих героїв зродиться українська держава. Ми звідси не можемо наставляти грудей, однак можемо багато помогти матеріяльно. Треба зазначити, що на це віче прийшло багато свідомих Українців, без ріжниці релігійних переконань, і то з найдальших закутин міста Шікаго і околиць.

При кінці віча заряджено збірку, яка принесла $49.10. Розходу було $14.75, а $34.35 вислано на призначену ціль. Віче закінчено національним гимном. **Секретар віча.**

МИХАЙЛО ШВЕЦЬ
оперовий артист, виступить у ролі Кочубея в опері „МАЗЕПА", дня 4 лютого в Mecca Temple, New York, N. Y.

ГОРЯТЬ ЗОРІ.

Горять зорі. Вітер віє,
Ліс шумить і не втихає,
Сріблом в полю сніг біліє,
Шлях снігами засипає.

Скрипять верби над рікою,
Лід тріщить, вода булькоче,
Вітер торгає лозою,
Мов зламати її хоче.

Під горою село вбоге,
Стріхи низькі снігом вкриті
Груші й яблуні розлогі
І плоти в нелад розбиті.

Хоч убогі ті хатини
Однак вони милі, рідні,
И ці села, ліси, долини —
Байдуже, що вони бідні.

Серце наше не зважає,
Що убоге, що багате:
Лиш що рідне, це кохає,
Лишає чужі палати.

І цю думку, що тут пишу,
Це з душі, з любови тої
До рідного мого краю:
України золотої!

Дм. Захарчук.

тав мене ні про що. Тільки ухо мусіло бути на сторожі, щоб не пропустити жадного наказу. А наказ був усе один: Іди тай іди! Через болота, по снігах! На це не було що відповідати.

Рабеніус припав на коліна і мягко взяв його руку в свої долоні.

— Але тепер говори, Бенґте Ґетінґ. Скажи, все скажи, ось усі зібралися і хочуть тебе слухати. Ти один між усіми нами маєш право висказувати все свобідно. Чи є в тебе дома жінка або стара мати, щоб я подав їй звістку про тебе?

— Моя мати морила мене голодом і вислала мене до війська. Жадна жіноча душа ніколи не казала мені нічого, хіба одно: „Геть мені з дороги, Бенґте Ґетінґ! Іди геть, іди! Чого тобі треба?"

— То може є в тебе щось на серці, чого тобі жаль?

— Мені жаль, що я дитиною не скочив до ставка. І жаль мені, що коли ти в неділю стояв перед полком і напоминав нас іти терпеливо далі і все далі я не кинувся на тебе і не вбив тебе ударами кольби на місці. Ні, ти хочеш знати, що мене трівожить? Чи ти ніколи не чув, що розповідають чури і форпости, як вони при місячнім світлі бачать позад війська купи своїх позастрілюваних товаришів, як вони повзуть, скачуть на покалічених ногах і кричать: „Поздоровте мою маму дома!" Вони це називають: чорний баталіон. І я тепер мушу йти до чорного баталіону. Та найгірше те, що мене закопають в отсій подертій одежі, в отсій кровавій сорочці. Ось що мене мучить! Простий кавалерист не жадає такого похорону, як мав покійний ґенерал Лівен, але мені пригадуються товариші, що впали при Дорфніках: кождому з них велів король дати пару дощок на домовину і чисту білу сорочку. Чим же вони так багато ліпші від мене? Тепер, в нещасних роках, як упадеш, так тебе й закопують. Так глибоко я застряг у нужді, що одного-однісінького завиджу іншим — чистої білої сорочки.

— Мій бідний друже — відповів стиха Рабеніус. — В чорнім баталіоні — коли вже так конче хочеш у нього вірити — будеш мати велике товариство. Ґільденштольпе і Шперлінґ і полковник Мернер лежать уже застрілені на полі. А не тямиш про тисячу інших? Не тямиш про людяного полковника Ватранґа, що підїхав був до нашого полку і кождому воякови дав по яблоку? Він лежить тепер побіч королівських трабантів і інших товаришів під гостинцем коло Головцина. А не тямиш мого попередника Миколи Уппендіха, могучого проповідника божих слів, що поляг у священичих ризах під Калішем? Над його трупом виросла трава і завіяло сніговійницею і ніхто не може ногою вказати те місце, де він спочиває.

Рабеніус похилився ще нижче і доторкався його чола й рук.

— За десять, найдалі за пятнацять мінут ти перестанеш жити. Може в тих мінутах ти можеш направити те, що занедбав через минувші три роки, коли тільки покористуєшся ними, як слід. Ти вже не нам рівня. Чи не бачиш, що твій душпастир клячить перед тобою з відкритою головою? Промов тепер і вискажи своє останнє бажання, ні, свій розказ. Тільки одно поміркуй! Через тебе полк розсипався, а тимчасом інші штурмують з честю наперед або пнуться вже по драбинах на мури. Молодшим хлопцям ти завдав страху своєю раною і своїм стогнанням і тільки ти один можеш це направити. Тепер вони слухають тебе і тільки ти один маєш власть спонукати їх, щоб ішли на ворога. Подумай, що твої останні слова будуть довго гомоніти й їх може колись повторятимуть дома ті, що сидять на припічках і печуть яблока.

Бенґт Ґетінґ лежав без руху, а його очи затуманилися задумою. Потім він звільна підняв рамена, немов хотів скрикнути, але тільки прошептав:

— Господи, поможи мені довершити ще й цього!

Він дав знак, що вже може лиш, шептом говорити і Рабеніус притулив своє лице до його лиця, щоби чути його слова. Потім кивнув воякам, але його голос тремтів так, що його ледво могли зрозуміти.

— Тепер Бенґт Ґетінґ сказав своє слово, — мовив він. — Останнє його бажання таке, щоб ви взяли його поміж себе на мушкет і вели його з собою на його давнє місце в ряді, де він, уперто мовчачи, маширував день за днем, рік за роком.

Вдарено в тарабани і при військовій музиці, з лицем притуленим до плеча одного вояка, понесли Бенґта Ґетінґа крок за кроком на побоєвище, далі наперед, проти ворога. Довкола нього йшов увесь полк, а за ним ішов Рабеніус з відкритою головою і навіть не бачив, що він уже був мертвий

— Вже я подбаю, — шептав він, — щоб ти дістав чисту білу сорочку. Знаєш, король ставить себе самого не вище від найпростішого вояка і сам для себе не бажає нічого іншого по смерти.

II. Гляди отсе мої діти!

Капраль Андерс Ґраберґ стояв зі своєю похідною фляшкою на Сураценськім степу. Довкола нього проходили останні громади втікачів — Шведів і Запорожців; не йшли а волоклися, а на возах лежали ранені під Полтавою. Цілу ніч і цілий ранок терпів Андерс спрагу, щоб останні краплі води заховати на найкрайнішу потребу. Тепер його мука була по просту нестерпна і він підняв фляшку до уст, та в тій хвилі опустив її знов.

— Мій Боже, мій Боже! — пробубонів він, — чомуж я маю пити сам, коли інших палить спрага? Ти провів нас через пустиню, щоб міг колись сказати: „З ваших убогих сніговищ випровадив я вас, з мушкетами на раменах, у широкий світ, щоб вас поробити героями і переможцями. Та коли я прочитав у ваших серцях і побачив, що ви лишилися чисті, що ви мої діти, тоді порвав я на шматочки вашу одежу і дав вам кулі під пахи і деревлянки замість ніг, щоб ви не лакомилися на панування між людьми, а тільки щоб ви ввійшли між моїх святих. Таку велику силу дарував я вам".

Андерс Ґраберґ стояв іще хвилину з фляшкою в руці. Потім підійшов до короля, що між сінниками лежав на возі, палений горячкою, і подав йому фляшку. Королеви прилипав язик до піднебіння зі спраги, його уста потріскали і заходили кровю, коли їх розділмав. Та проте він прошептав:

— Ні, ні, дай ту воду раненим! Я недавно випив повний кухоль.

Андерс Ґраберґ знав дуже добре, що король не пив води. Він був один однісінький, що подумав про завтрішній день і начер води в фляшку, а на обширі багатьох миль вони не надибали ні ставу, ні криниці. Та коли тепер він відвернувся від воза, знов налягла на нього неміч і покуса — випити. Він привісив собі фляшку при боці і йшов далі, не давши її раненим. Він натискав рукою цинову покришку, боровся з собою, та кождий раз, коли підносив фляшку до уст, опускав її знов і не відважувався угасити свою спрагу.

— Може — думалось йому — зможу освіжитися з спокійнішим серцем, коли упокорюся де в чому вперед.

В полудне, коли сонце пражило найдужче, побачив він сивоголового підофіцира, що маширував майже голий, з незавязаними ранами на плечах. Він розірвав свою сорочку на шматки і завинув йому рани, та коли знов доторкнувся до фляшки рукою, сумління почало гризти його наново. Він побачив хорого чуру, що босий, з кровавими ногами, кульгаючи волікся далі, і дав йому свої чоботи. Та коли все таки йому не вдавалося з чистим сумлінням прокоетнути троха води серед тої купи спраглих, його опанувала гіркість і лютість. З прокляттям і наругою він показував рукою на здорові бочки повні золота і срібла, що їх з брязкотом везено на возах. З них не можна було тепер для тих нещасних уцідити навіть ложки затхлої багнистої води.

— Бийте коней! — крикнув він. — Бийте, поганайте, щоб бочки не лишилися! Бийте й погоничів!

Вояки не відповіли нічого, бо тепер він показав знов свою правдиву вдачу: так грубо й різко звик він був кричати, коли давніше, за кращих часів маширував на переді компанії. Вони й не догадувалися, що він майже сам не знав, що говорить. Та зараз потім він знов звісив голову і шептав сам про себе:

— І чиж то конче потрібно, щоб я жертвував власне те однісіньке, що для мене має вартість? Га га! В такім разі поперевертаймо онті бочки з грішми в бурян і не доторкаймося до них ніколи більше! Мій Боже, мій Боже! Колись коло Веприка я чув, як кавалерист Бенґт Ґетінґ з завистю говорив про тих поляглих, що їм дали кождому чисту білу сорочку. Таких гордих бажань у мене нема! Яж так мало бажаю... Ах, мені хочеться тільки одного, — не лишитися позаду своїх серед степу! Тільки одного щоб мене положили в землю, щоби надімною була земля і трава... і пару слів у списі. А то тепер там стоятиме: Андерс Ґраберґ, а що з ним сталося — не звісно.

Смерком похід зупинився, щоб похоронити тих, що померли за дня. Кілька Запорожців позастромлювали вже заступи в землю. Між різкою степовою травою росло кілька низеньких черешневих корчів. Офіцир і вояки кинулися рвати черешні і ділитися ними, немов платою, яка їм дісталася з рук самого Бога. Тоді Андерс Ґраберґ крадькома зайшов за корч, щоб інші не бачили, як він питиме воду. Та в тій хвилі трубачі почали трубити на знак, що на краю обрію показалася московська погоня, мов чорний вал на найдальших окрайчиках спаленої пустині.

Андерс Ґраберґ відчинив цинову покришку своєї фляшки, та чим довше вдихав у себе вохкі пахощі, тим сильніше починало битися його серце. В тій хвилі в найближчім возі піднявся близький смерти дозорець Бере Кеве і впер в нього свої очи.

Андерс Ґраберґ силкувався видержати той німий погляд, та не міг, і знов рука з фляшкою опустилася від уст.

— Блаженні алчущі і жаждущі правди, —пробубонів він.

Немов слуга божий, що подає останню тайну, так він в простягненій наперед себе руці поніс фляшку з водою і притулив її до уст дозорця, і конаючий випив воду до останньої краплини.

Андерс Ґраберґ держався за васаг воза, та коли віз покотився далі наперед, його рука впала безвладно і він звалився з ніг і впав зомлілий у траву.

— На возах нема для мене місця, — промовив і вхопив рукою один заступ. — Хоч мені ще ледво трицять літ, то я такий безсильний, такий утомлений, немов би прожив девятьдесять. Та лишіть мені отсей заступ. Може ще вистане моєї сили хоч на стільки, щоби бодай сам я викопав собі яму і поклався на останній спочинок. Вся моя трівога так любо заснула і який голос кличе мені до уха: „Гляди, отсе мої діти!"

І знов вояки рушили в похід обік возів, що брязкотіли наладованим у бочках золотом. Трубачі оберталися на сідлах позад себе. Стада бузьків пролітали в сумерку з розпростертими крилами понад потемнілим полем, а ген там на степу Андерс Ґраберґ усе ще стояв на колінах з заступом у руці.

Ніхто потому не довідався, що сталося з ним.

Переклав **Іван Франко.**

The Sport Whirl.

CLEVELAND, OHIO.

Cossack's Dethrone King'smen.

The first scheduled game of the season was an easy victory for the Cossaks' Fine Arts Club Basketball Team which was played at Tremont School Friday, January 20. The King of Clubs squad was the victim of the Cossack's initial victory by a score of 54 — 14.

Being a newly organized team, the Cossacks played a fairly offensive game, but excelled on the defence. The squad as a whole displayed a dazzling pass attack in the first and third quarters only. The fourth quarter was an exhibition of a wild ball game on the part of both teams excusable partly because of substitutes participating in their first contest of the season.

John Kuziw tallied 8 field goals for a total of 16 points during his stay in the game while Captain, Mike Fedak registered 7 field goals for a total of 14 points. Another star on the offense was Walter Krailo, who executed a fine passing attack and accounted for 7 points.

Although held scoreless, John Kaplysh, a competent forward, because of an injured heel, played a guard position and scintillated at his defensive post but left the game in the final period on personal fouls. Another display of clever basket ball was executed by Tony Fedak on both the offence and defence. He himself accounted for 7 points.

Box Score.

COSSACKS.

	F.G.	F.	T.
T. Fedak, L.F. ..	3	1	7
R. Milanich, R. F.	1	1	3
J. Kuziw, C. ...	8	0	16
M. Fedak, L.G. ..	7	0	14
J. Kaplysh, R.G. ..	0	0	0
W. Krailo, L.G. ..	3	1	7
N. Fornal, R.G. ..	1	0	2
J. Fornal, C.	2	0	4
J. Guzik, ...	0	1	1
			54

KINGS CLUB.

	F.G.	F.	T.
M. Rospy, L.F. ..	0	0	0
A. Boris, R.F. ..	0	0	0
A. Dembiec, C. ..	5	2	12
E. Weckley, L.G...	0	0	0
P. Luis, R.G. ..	1	0	2
L. Ellison, L.G. ..	0	0	0
A. Zarzar R.G. ..	0	0	0
			14

Ted Kaplysh.

Зовсім подібне до нього.

— Ваш син замовив цю фотографію і казав її до вас принести.

— Вона зовсім подібна до нього. А чи він заплатив?

— Ні.

— Ще більше подібне до нього.

Франклін підчас побуту в Англії вийшов на прохід із приятелем. Приятель радив йому, щоби здіймив окуляри.

— Ні, — відповів учений — вони нераз можуть мені вратувати зір!

Небаром потім Франклін зударився з носієм, що ніс якийсь тягар. Робітник поступився взад кілька кроків і сказав:

— А хай чорт побере ті ваші окуляри!

А Франклін до приятеля:

— А бачиш! колиб я не мав окулярів, він сказав би тесаме про мої очі!

—o—

Мама знесла.

Учитель: — Анночко, колиж ти будеш писати писанки?

Анночка: — Не знаю, просу пана, бо сце мама яйці не знесла!

У клясі загальний сміх.

Учитель: — Щож ти, Анночко, плетеш: деж мама яйця несла?

Анночка: Наса мама несла яйці до комори, сцоби тато на тютюн не забрав.

НАГЛИЙ СУД.

(18)

Промова д-ра Старосольського.

Високий Суде!

Французька революція перша сотворила в тім новім значінню слово, яке, коли передтим існувало, мало цілком інший зміст — слово „ля патрі", —Батьківщина в значінні не держави, а чогось іншого, якоїсь іншої людської спільноти, яка є родиною, але в безмірно більшому значінні, — якоїсь людської спільноти, яку творить та загальна спільна воля, яка має право говорити за всіх, яка має право вимагати від усіх своїх членів якнайбільшого послуху, якнайбільшої посвяти. Повстало те слово, це нове поняття, яке не існували ще 200—300 літ тому, коли існувала держава-династія, коли був обовязок вірности державі і династії, а тепер, коли демократія розбила старі орґанізації, старі спільности — поставила на їх місце нове — оцю Батьківщину. І повстає любов Батьківщини і обовязок супроти неї. І я смію твердити, що та любов і той обовязок не все однакові, хоч зовнішно, теоретично їх все однаково називається. Смію поставити парадоксальну може думку, що ваше польське покоління, те, яке прийде, що то покоління не буде знати того слова — Батьківщина — і не буде знати любови до тої Батьківщини в такім змислі, в такій беззастережности абсолютної сили, як знаєте це ви, як знає її наше покоління.

Бо Батьківщина вільна, державна, щаслива Батьківщина — її треба любити — її треба шанувати — її треба боронити і стояти на сторожі її добра, але ця Батьківщина вже сильна, вона не дуже потребує нашої помочі і нашої любови, вона робить нераз і те, що нам невигідне матеріяльно, чи морально. **Але Батьківщина, нещаслива Батьківщина в неволі — Батьківщина, яка терпить — то є Батьківщина, то є величезне джерело любови, понад яку більшої, сильнішої нема і бути не може.** Жеромський сказав, що творчість свою скінчив з приходом визволення Польщі і сказав не тільки про себе, але сказав велику істину, відкрив тайну того, що діється, що ніколи щаслива Батьківщина не може бути тим для своїх поколінь і своєї нації (говорю у психольоґічному значінні), чим є нещаслива Батьківщина і поневолена. І коли в тім місці, Високий Суде, прошу, то прошу не для сентименту, тільки для того, щоб ви зрозуміли тих хлопців і їх вчинки і знайшли річеву форму їх вини. Щоби ви пішли зі мною тернистою дорогою, якою іде мій нарід і до якого належать також вони.

Польський поет Томаш Весолоський (?) дивився на нашу історію, як не подивився досі ні один з Українців. Відкрив тайну історії, вказав, що наша історія це ряд зривів до життя, і то зривів, з яких кожний кінчиться невдачею. Я вже раз у тій салі покликувався на нього. Він у свойому вірші до України каже:

"Dziwnym na świecie istniejesz [spokojem.
Grobem w kolebce — kolebką w [grobie.
Istniejesz jąko na łące trawa,
Mogąca przerość wszystkie zie-[miotwory."

Так продовж тисячліть і раз і другий і десятий здавалося, ось-ось стане на тій землі якийсь новий твір, щоби внести щось від себе, щось своїм зусиллям і багацтвом своєї душі, якийсь новий культурний доробок. І кожний раз зусилля кінчилось упадком. Кожний раз приходила руїна, така страшна нераз, що, здавалося, нема з неї виходу, що ніколи вже Україна з цього положення не вийде. Ті хлопці — є в них не тільки той біль століть, який свідомо і несвідомо відчувають всі, який єднає нас усіх —той біль нашої історії. В їх поколінню, в поколінню цих хлопців жиє ще щось інше.

Прошу взяти до рук їх ґенералія, прошу глянути на дати уродин цих молодих хлопців. Були зовсім молодими хлопцями, дітьми, тоді, коли Україна, здавалося, витає нову свою весну. І тут, Високий Суде, знов не до почувань, але до знання життя апелюю. Хто раз подивився в сонце волі, чиж може про це забути? Чи є на світі сила, якаб видерла з його душі ту волю і рішення до того сонця дальше йти? І знову порівнання. Два поети двох народів. Міцкевич говорить про 1812 рік, що виріс він у неволі але одну мав весну в житті — весну надії. Шевченко: „В неволі виріс між чужими, неоплаканий своїми, в неволі, плачучи, умру". Чи не бачимо тут тої глибокої траґедії, ріжної траґедії двох націй? Міцкевич бодай одну весну мав, але Шевченко, як і багато поколінь перед ним і після нього, такої весни не мали.

Але прийшли 1917 і 1918 роки і кинули своє зерно, ті почування, які мусіли остатись, і які остались, очевидно інакше формуловані у старшого покоління, інакше у молоді, яка не має інших критерїїв, крім одного: любови і бажання служити визволенню України.

Прошу послухати тої сухої мови, фактів доказаних. Один і другий — хто вони? Молоді хлопці, яких освіта скінчилася на кількох клясах народньої школи, а жиють у тім часі, коли у перших роках їх життя завитала наша весна — початок нового життя.

(Дальше буде)

ТРИ СЕСТРИ.

(Поезія в прозі).

Я бачив, як переходили три сестри. Всі три були такі гарні!

Перша була Віра, з мечем у руці, горда тими безсмертними пальмами перемоги, якими вистелено її шлях!

Друга була Надія, з зорею на чолі, а в очах така чиста блакить, якої небо не має. Навіть у безхмарних небесах такої чистої не буває!

Але з усіх найкраща була остання, бо вся її краса й уся оздоба її були тільки в тому, що на краю її вії блищала сльоза. То була Любов!

Тепер же пробувають
віра, надія, любов,
всі троє; більшаж
із цих любов. І. Кор. 13. 13.

З француського переклала **Олена Ярмолинська** (Закарпатська Україна).

Нема справедливости.

— Тату, на світі нема справедливости.

— Чому?

— Бо вчителеви платять, а ми маємо працювати.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ТАРЗАН МОЖНОВЛАДЕЦЬ ДЖУНҐЛІВ.

(59)

„Ніхто не може противитися тому, що робить Тарзан, отсей великий і могутній володар джунґлів", сказав Ібн Джед. „Він тут має необмежену силу. Що я проти нього можу зробити?!" „Ти мусиш щось зробити! Ми повинні знайти вихід з цього тяжкого становища", говорив заляканий Стимбол. „Ніхто не зможе перешкодити йому зробити те, що він думає. Лиш ти один це можеш зробити", говорив шейк. „Що ти думаєш?" „Він спить у свому шатрі й ти знаєш, що робити тепер", говорив далі шейк.

„Я ніколи й нікого не вбивав", занепокоєно відповів Стимбол. „Це твоє діло. Коли ти будеш далі нерішучим, то діждешся того, що тебе Тарзан убє завтра ранком. Ну, годі, вже пізно і я піду спати. Своє діло я зробив. Я попередив тебе, а далі роби те, що знаєш!" Після цих слів Ібн Джед почав моститися спати, а Стимбол вийшов з його намету з тяжкою головою. Він зпочатку не знав, на що рішитися, а жити хотілося. Нарешті рішивсь і з ножем у руках рушив туди, де було шатро, в якому спав Тарзан.

Атея все чула. Вона чула кожде слово свого батька й знала вже, на що рішився Стимбол. Тому, не гаючи часу, схопилася зі свого ліжка й подалася до шатра, де спав Тарзан. Та недалеко шатра темна постать заступила їй дорогу й чиясь рука міцно затиснула їй рот. Хтось тримав її міцно. „Куди ти біжиш!?" — почувся голос, з якого вона пізнала свого дядька, батькового брата. „Ступай негайно назад до свого жіночого шатра!" Атеї довелося скоритись і піти геть.

Не встиг Толоґ закінчити своїх слів, як почув, що хтось його схопив, а за горло стиснула міцна рука. Він не міг навіть писнути, як почув, що його хтось поволік геть... Тримаючи в дріжачих руках гострий ніж, Стимбол зі страхом увійшов у шатро, де був Тарзан. Він не хотів убивати й боявся, але це йому здавалося одиноким способом урятуватись від смерти. Обережно він підкрався до постати, яка, закутана в кирею, спала в кутку шатра.